

פנחס (222)

בארץ המה, שרחוקים הם מן המחלוקת כרחוק מזרח ממערב, מכל מקום, תפעול בהם המחלוקת שיצטננו הדיבורים שלהם בתורה ותפילה, כי אינם יכולים בזמן כזה לעבוד את השי"ת מתוך שמחה והתלהבות. וזה הרמז: "הם מי מְרִיבֵת" אלו הם התוצאות של מריבה ומחלוקת "קָדֵשׁ", שאפילו אצל הצדיקים שהם קדושים וטהורים, "מְדַבֵּר צֶן", מצטננים אצלם הדיבורים של תורה ותפילה, שאינם יכולים להתלהב בעבודת השי"ת. ספר "עלים לתרופה"

לְאֶזְנִי מִשְׁפַּחַת הָאֶזְנִי (כו. טז)

אומר אני שהוא משפחת אצבון (רש"י) מה קשר יש בין שני השמות הללו? ברם אמרו חכמינו שנבראו אצבעותיו של אדם ארוכות ודקות, למען יוכל לסתום בהן את אזניו בשמעו דבר שאינו הגון. הרי איפוא נבראה האצבע בשביל האוזן, וממילא שני שמות 'אצבון' ו'אזני' אחד הם.

ספר "מענינה של תורה" בשם השל"ה הקדוש

וְשֵׁם אִשְׁתְּ עֶמְרָם יוֹכָד בֵּת לִי אֲשֶׁר יִלְדָה אֹתָהּ לְלִי (כו. נט)

בצעירותו שמע רבי זלמלע מוילנא מחכם אחד ביאור על פסוק זה, שבו לא נזכר מי ילדה יוכבד. הביא אותו חכם מדרש שבו נאמר ששם אשת לוי היה "אתה". זהו שאמר הכתוב: "וְשֵׁם אִשְׁתְּ עֶמְרָם יוֹכָד בֵּת לִי אֲשֶׁר יִלְדָה אֹתָהּ לְלִי", היינו אשת לוי אשר זה שמה, ללוי במצרים.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

מְשָׁלוּ שְׁלוּ מִשָּׁה, עֲבוֹר עֲצָמוֹ

וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' פְּצָאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה (כו. יז)

פעם הגיע אל ה"חזון איש" בחור עם גמרא ביד. הוא פתח את הדף הראשון, הריק ואמר לחזון איש: רב'ה, אני לא מבין את הפשט פה. ה'חזון איש', התפעל ואמר בבת שחוק: זה הרי כל כך חלק, מה יש כאן להבין? כאשר מדברים עם אדם פשוט, קשה הבנה, לעתים יש צורך להסביר לו דבר באמצעות משל, וזאת למען ייטיב להבין את כונת הדברים. אבל כאן משה מדבר עם הקב"ה, לשם מה הוא צריך להמשיך עדה בלי מנהיג ל"צאן בלי רועה"? וכי הקב"ה צריך חלילה, המחשה כדי להבין ולדעת כיצד נראית עדה בלי מנהיג.

מבאר הרב אליהו לופיאן זצ"ל: משה רבינו לא מסביר להקב"ה, הוא מסביר לעצמו. כדי שתפילתו עבור בני ישראל תהיה מעומקא דלבא, הוא ממחיש לעצמו את גודל הצורך, והחשיבות שיש במינוי מנהיג על עדת

אין גבול לחשדם של הבריות

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (כה. יא)

לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. צריך להבין, איך יתכן שהשבטים ביזו את פינחס, הלא היתה מגיפה נוראה בה מתו עשרים וארבע אלף וראו בחוש שהוא עצר את המגיפה, והקב"ה מעיד בו שהשיב את חמתו ושהוא זה שעצר את המגיפה וקיבל בשכרה ברית עולם. האין בזה ראיה מספקת שהיה מעשה זה לשמה ונובע ממניעים טהורים מזוככים, מה צורך יש עדיין ליחסו אחר אהרן ואיך יתכן שבמקום להעלות אותו על נס, ידונו ממה בדיוק נבע מעשה? מכאן ניתן לראות כוחות הנפש, שהאדם מסוגל לקבל טובה כה גדולה ממישהו ובמקום להכיר לו טובה, יצליח למצוא דברים צדיקים במעשהו ולבזותו על כך, גם אם יקבל עדות מהקב"ה עצמו על טוהר מעשיו של פנחס לא יהיה זה מספיק, וכדי להוציא מליבם חייבים עדות ברורה, בן אלעזר בן אהרן הכהן.

ספר "לתתך עליון"

אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הָרְאוּבֵנִי (כו. יז)

מובא במדרש (שהש"ר ד-יב) שהיו האומות מבזין את ישראל. מה מתייחסים הם אחר אבותיהם, אם בגופם שלטו המצרים, בנשותיהם לא כל שכן. לפיכך הטיל הקב"ה בשבטים אות ה' בראש התיבה ואות י' בסופה לראובן "הראובני" לשמעון "השמעוני" וכו' לומר י-ה מעיד עליהם שהם בני אבותיהם.

וכתב בספר "כרם חמד" רמז מתוק ונפלא: דברי חז"ל רמוזים בפסוק: "בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוועז" (תהלים קיד. א-ב). "בצאת ישראל ממצרים" היו "בית יעקב" היינו הנשים "מעם לוועז" שהיו אומות העולם לוועזים עליהם והעיד הקב"ה שהם בני אבותיהם ושמרו על קדושתם ולכן "היתה יהודה" שמו של הקב"ה העיד על "לקדשו" ע"כ. "ישראל ממשלותם" ישראל משלו בהם (בענין הקדושה) ולא כמו שהמצריים טענו אם בגופם שלטו כל שכן בנשותיהם.

ספר "להתעורר באהבתך"

תוצאותיה של מחלוקת, מזיקה אף לצדיקים

הם מי מְרִיבֵת קָדֵשׁ מְדַבֵּר צֶן (כו. יד)

הכתוב מרמז לנו כמה מגונה היא המחלוקת. כי בשעה שאש המחלוקת בוערת היא כלהבה ההולכת למרחוק, אוכלת ושורפת ומזיקה לכולם, אף להקדושים אשר

ישראל. לעיתים זקוק אדם לחזק את עצמו על מנת שתפילתו תהיה מתוך כונה שלימה ואמיתית. הוא יכול לעשות זאת ע"י שהוא ממחיש לעצמו, באמצעים שונים, את משמעותה העמוקה וחשיבותה העליונה של בקשה שאותה הוא מבקש. משה, כאמור, השתמש במשל כדי לחדד לעצמו את גודל הבקשה, ועל ידי כך תקבל תפילתו משנה כובד ראש וכוונת לב.

ספר "יחי ראובן"

רמז לכבישת היצר

אֶת הַכָּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכָּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְפָּיִם... כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנֶסְכָּו תַּעֲשֶׂה אֱשֶׁה יָיִם נִיחָם לָהּ. (כח.ד-ח)

את המילה "כָּבֶשׂ" ניתן לפרש גם מלשון כבישה, ובא הכתוב לרמוז על ענין כבישת היצר, ואומר כי נצרכים לאדם בכל יום שני "כבשים": האחד, כבישת היצר הרע של עשיית העבירות, והשני, כבישת היצר הרע של המנעות מעשיית מצוות.

היצר הרע לעשות עבירות חזק יותר אצל האדם בצעירותו, ואילו היצר הרע של המניעות מעשיית מצוות, של 'אין לי כח' הוא יותר חזק אצלו בזקנותו. לכן אומר הכתוב: "אֶת הַכָּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר", כשהינך צעיר. "וְאֶת הַכָּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְפָּיִם", כשהינך מזדקן, וכשתצליח לכבוש את שני יצריך, יהיה זה "אֱשֶׁה יָיִם נִיחָם לָהּ".

ספר "ומתוך האור"

מוסר: המסרב למחול, גורם נזק לעצמו

אדם שמבקשים ממנו מחילה לא יהיה אכזרי מלמחול, כדרך שמחל משה לעם ישראל והתפלל עליהם שיוסר מעליהם הנחש (גמדבר כא. ז), וכפי שהתפלל אברהם על אבימלך (בראשית כ. יז), וכן איוב בעד רעהו (איוב מב. י). יתרה מזאת, אם אינו מוחל נקרא חוטא שנאמר: "גם אנכי חלילה לי מחטוא לה' מחדול להתפלל בעדכם" (שמואל א'. יב. כג). יש לדעת שעיקר הטובה שעושה אדם בשעה שהוא מוחל לחברו, היא כלפי עצמו. אדם הנסחב עם מטען של הקפדות וטינה, סובל מכך לא פחות מכל אלו שהוא מקפיד עליהם.

הן ידועים דברי הרמב"ם (הלכות תעניות פ"א ה"ג): שמי שאינו נרמז מצרות ושב בעקבותיהם, הרי זו דרך אכזריות. על מי מתאכזר הוא יותר מכל? על עצמו, שתוסיף הצרה צרות אחרות, חלילה. אף כאן מי שמבקשים ממנו לא יהא אכזרי מלמחול, אכזר הוא גם על עצמו. למה לסחוב משא של הקפדה, ולנהל פנקסנות מתישה?

ספר "אדרבה תן בלבנו"

הלכה: ההתנהגות בימי בין המצרים

כתב השו"ע (סי' תקנא ס"א): משנכנס אב ממעטין בשמחה וכו' ובפסקי תשובות (אות א'): ויזהר האדם מאוד ביחוד בימים אלו למעט בשיחה בכל מה דאפשר שלא יבוא למלאות פיו צחוק, ויסגף עצמו בכל מה שיכול ואל יקל בעידונו באכילה ושתייה שלא יסיח דעתו מהאבלות. וכן כל כיוצא בזה במיעוט עניני שמחה ועידונים. וכבר כתב המ"ב (להלן סוף הסימן). בשם כתבי האר"י ז"ל, שיתאבל בימים אלו אחר חצות היום ויבכה כמו חצי שעה ויקונן על חורבן בית המקדש, ויש נוהגים לומר אז סדר תיקון חצות.

ספר "פסקי תשובות" חלק ו'

פתגם: מה שבחינם, מחירו יותר

ספר "שמחלה"

חקירה: בגדי כהונה

בשביל לעבוד בבית המקדש צריך בגדי כהונה, או אסור להיות בלא בגדי כהונה (דרכי משה דרך הקודש י-ב)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: על השחיטה

עם הארץ אחד שידך את בתו עם בחור ישיבה. ביקש לבחון את החתן ולראות עד היכן מגעת למדנותו. איזה פרק אתה לומד כעת? שאלהו. 'הכל שוחטין', ענה החתן. הכל שוחטין? נבהל המחותן, מה? שוחטין את הכל? גם אותי? תנוח דעתך, הרגיעו החתן, שכן המשנה אומרת להלן: חוץ מחרש שוטה וקטן.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף נא)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, מאיר בן גבי זוירה, אברהם בן רבקה, סשא בנימין בן קארין מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רבקה בת ליוה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוחה, מסעודה בת בלח. יוסף בן מייכה. ז'אן דוד בן תרז אסתר. מוריס משה בן מרי מרים.

